

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0226U000942

Державний реєстраційний номер: 0124U002374

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-01-2026

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Обґрунтувати інтегровані системи захисту сільськогосподарських культур за різних способів зрошення

Початок етапу: 03.2024

Закінчення етапу: 12.2025

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Інститут водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 01018947

Місцезнаходження: вул. Васильківська, буд. 37, м. Київ, 03022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442571269

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00024360

Місцезнаходження: вул. Михайла Омеляновича-Павленка, буд. 9, м. Київ, 01010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442801085

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6591060

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 1753.000

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Наукові основи регуляції чисельності шкідливих організмів агробіоценозів сільськогосподарських культур в умовах зрошення

Назва роботи англійською:

Scientific bases of regulation of harmful organism numbers of agrobiocenoses of crops under irrigation conditions

Реферат українською:

Звіт із науково-дослідної роботи присвячено дослідженню особливостей формування популяцій шкідливих організмів в агробіоценозах зернових і овочевих культур за різних способів зрошення та оцінці ефективності застосування сучасних пестицидів. У роботі розглянуто вплив краплинного, підґрунтового зрошення та дощування, а також різних технологій обробітку ґрунту на фітосанітарний стан посівів, чисельність і видовий склад шкідників та розвиток хвороб. Метою дослідження є визначення закономірностей формування популяцій шкідливих організмів в умовах зрошення та обґрунтування ефективних і екологічно безпечних систем захисту рослин для зернових і овочевих культур. Дослідження проводилися в агроекологічних умовах Київської та Черкаської областей у польових і лабораторних умовах із використанням загальноприйнятих методів. У процесі виконання роботи здійснено моніторинг шкідливих організмів у посівах кукурудзи, озимої пшениці та овочевих культур, оцінено ефективність інсектицидів і фунгіцидів за різних способів їх внесення, зокрема за краплинного зрошення. Встановлено, що використання краплинного зрошення у поєднанні з сучасними препаратами дозволяє ефективніше контролювати чисельність шкідників, зменшувати пестицидне навантаження та підвищувати екологічну безпеку агровиробництва. Отримані результати мають практичне значення для удосконалення інтегрованих систем захисту рослин, оптимізації водного режиму ґрунту та підвищення продуктивності агроценозів в умовах змін клімату.

Реферат англійською:

This research examines the formation of pest organism populations in agrobiocenoses of cereal and vegetable crops under different irrigation methods and assesses the effectiveness of modern pesticide applications. The study analyses the effects of drip, subsurface and sprinkler irrigation, as well as various soil tillage technologies, on the phytosanitary status of crops, pest abundance and species composition, and the development of plant diseases. The aim of the study was to identify patterns in pest population formation under irrigated conditions and to substantiate effective and environmentally safe plant protection systems for cereal and vegetable crops. Field and laboratory investigations were conducted under the agroecological conditions of the Kyiv and Cherkasy regions using generally accepted research methods. The results indicate that the integration of drip irrigation with modern insecticides and fungicides enables more efficient pest control, reduces pesticide load and enhances the environmental sustainability of agricultural production. The findings provide a scientific basis for improving integrated plant protection systems, optimising soil water regimes and increasing the productivity of agroecosystems under climate change conditions.

Індекс УДК: 574, 574.4, 631.67, 633.1, 635.1/.8, 632.6/.7

Коди тематичних рубрик: 34.35, 34.35.25, 68.31.21, 68.35.29, 68.35.51, 68.37.29

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Ретьман Михайло Сергійович

Науковий ступінь: к. с.-г. н.

Вчене звання: с.д.

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Елементи захисту картоплі, томатів та цибулі від основних шкідників на зрошенні

Назва НТП англійською: Elements of protection of potatoes, tomatoes and onions against major pests under irrigation

НТП, яку передбачалося створити: Створено

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати: Інше (методичні рекомендації)

Галузь застосування: Агрономія; захист рослин; меліорація; зрошуване землеробство

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Запропоновані рекомендації спрямовані на підвищення ефективності захисту картоплі, томатів та цибулі ріпчастої від основних шкідників в умовах зрошення та забезпечення стабільної продуктивності овочевих агроценозів. Вони базуються на результатах польових і виробничих досліджень та враховують особливості водного, температурного і фітосанітарного режимів зрошуваних земель. Рекомендації передбачають упровадження інтегрованої системи захисту рослин, що поєднує агротехнічні (сівозміна, обробіток ґрунту, оптимізація строків висівання/висаджування), біологічні (застосування ентомофагів і біопрепаратів) та хімічні заходи з обов'язковим дотриманням порогів шкодочинності. Ключовим елементом системи визначено використання краплинного зрошення як засобу поєднання подачі води з внесенням системних інсектицидів (фертигація). Рекомендовано комбінувати краплинне внесення препаратів із вибірковими фоліарними обробками залежно від виду шкідника, фази розвитку культури та рівня заселення посівів. Особлива увага приділяється чергуванню інсектицидів із різними механізмами дії для запобігання розвитку резистентності, а також коригуванню норм витрати препаратів при краплинному внесенні з метою зменшення пестицидного навантаження на довкілля. Реалізація запропонованих рекомендацій забезпечує суттєве зниження чисельності основних фітофагів, підвищення урожайності овочевих культур, економію засобів захисту рослин і водних ресурсів, а також підвищення екологічної безпеки зрошуваного овочівництва. Рекомендації призначені для використання у виробничих господарствах, фермерських підприємствах, дорадчих службах, наукових установах та освітньому процесі.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту, Збільшення обсягів виробництва, Поліпшення стану навколишнього середовища, Економія енергоресурсів

Вплив НТП на довкілля: Запропоновані у науковій продукції рекомендації мають переважно позитивний вплив на довкілля, оскільки спрямовані на екологізацію систем захисту картоплі, томатів і цибулі в умовах зрошення та раціональне використання природних ресурсів. Їх упровадження забезпечує зменшення пестицидного навантаження на агроєкосистеми, оптимізацію використання води та збереження родючості ґрунту. Рекомендації ґрунтуються на інтегрованому підході до захисту рослин із поєднанням агротехнічних, біологічних і хімічних заходів та обов'язковим дотриманням порогів шкодочинності. Використання краплинного зрошення для внесення інсектицидів сприяє локалізації діючих речовин у прикореневій зоні, зменшенню їх розсіювання в навколишнє середовище та зниженню ризику забруднення ґрунтів і водних об'єктів. Можливий негативний вплив на довкілля виникає лише у разі недотримання запропонованих рекомендацій, зокрема порушення регламентів застосування препаратів, перевищення норм витрати або відсутності фітосанітарного моніторингу. За дотримання розроблених вимог рекомендації забезпечують екологічно безпечний і ресурсозберігальний захист овочевих культур.

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу:

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: виробниці господарства, фермерські підприємства, дорадчі служби, наукові установи, освітні установи

Перспективні ринки:

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

Ретьман М. С., Євченко О. А. Вплив агротехнічних заходів на ґрунтову мікрофлору при вирощуванні кукурудзи на меліорованих землях // Матеріали XII міжнар. наук.-практ. конф. «Вода для миру». Київ : Ін-т водних проблем і меліорації НААН, 2024. С. 277.

Мельничук Ф. С., Гордієнко О. В., Алексеева С. А. Контроль чисельності цибулевої мухи хімічним методом за умов краплинного зрошення // Матеріали XII міжнар. наук.-практ. конф. «Вода для миру». Київ : Ін-т водних проблем і меліорації НААН, 2024. С. 284.

Мельничук Ф. С., Гордієнко О. В., Алексеева С. А. Оптимізація технології застосування інсектицидів при захисті картоплі від фітофагів // Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Київ, 2024. С. 146.

Bobos I., Komar O., Fedosiy I., Havrys I., Retman M. Research on the impact of planting schemes on the trait variability of Vigna varieties // Scientific Horizons. 2024. Vol. 27, No. 9. P. 54–63. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor9.2024.54>

Melnichuk F., Alekseeva S., Hordiienko O., Nychporuk O., Borysenko A., Didenko N. The efficiency of unmanned aerial vehicles application for rapeseed productivity in Ukraine // Research in Agricultural Engineering. 2024. Vol. 70, No. 3. P. 167–173.

Мельничук Ф. С., Борисенко А. А., Антоненко А. М., Кондратюк М. В. Інтеграція міжнародних підходів у вітчизняну систему екологічного моніторингу пестицидів // Світ наукових досліджень : матеріали Міжнар. мультидисциплінарної наук. інтернет-конф. Тернопіль : ФОП Шпак В. Б., 2024. Вип. 26. С. 343.

Антоненко А. М., Борисенко А. А., Мельничук Ф. С., Ткаченко І. В. Європейські підходи та регуляторні механізми еколого-гігієнічного моніторингу // Медична наука України. 2024. Т. 20, № 2. С. 152–156. DOI: <https://doi.org/10.32345/2664-4738.2.2024.18>.

Borysenko A., Antonenko A., Omelchuk S., Korshun O., Melnychuk F., Kondratiuk M. Calculation and comparative hygienic assessment of potential risks // Toxicology Letters. 2024. Vol. 399, Suppl. 2. P. S277–S278. DOI:

<https://doi.org/10.1016/j.toxlet.2024.07.669>.

Кондратюк М., Борисенко А., Антоненко А., Алексійчук В., Мельничук Ф. Медико-санітарне обґрунтування безпечності застосування пестицидів // The Ukrainian Scientific Medical Youth Journal. 2024. Vol. 146, No. 2. P. 77–83. DOI: [https://doi.org/10.32345/USMYJ.2\(146\).2024.77-83](https://doi.org/10.32345/USMYJ.2(146).2024.77-83).

Antonenko A., Borysenko A., Melnychuk F., Tkachenko I. Current status of the legal framework in plant protection and ecology monitoring in Ukraine // One Health Journal. 2024. Vol. 2, No. III. P. 62–68. DOI: <https://doi.org/10.31073/onehealthjournal2024-III-07>.

Поліщук О. С., Ретьман М. С. Вплив вологозабезпечення на фунгіцидний захист сої // Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Вода для майбутнього: управління, збереження, інновації». – Київ, Україна, 23 березня 2025 р. – DOI: <https://doi.org/10.31073/mivg2025>

Demyanyuk O. S., Oliinyk K. M., Davydiuk H. V., Yula V. M., Shchetina S. V., Bondar V. I., Shatkovskyi A. P. Peculiarities of the biological potential of winter wheat (*Triticum aestivum*) under cultivation technologies of different intensity in the conditions of climate change // Regulatory Mechanisms in Biosystems. – 2025. – Vol. 33, Issue 1. – Article e25009. – DOI: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-105002693890&origin=recordpage>

Bulygin S., Kucher L., Panchuk T., Kava L., Moroz S., Havryliuk O., Yevchenko O., Honchar M., Retman M., Melnychuk F. The effectiveness of agrotechnical anti-erosion measures on sloping soils in the conditions of the forest-steppe of Ukraine // Journal of Ecological Engineering. – 2025. – Vol. 26, No. 8. – P. 174–186. – DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/203963>

Kucher L., Panchuk T., Moroz S., Bogdanovich R., Kava L., Yevchenko O., Honchar M., Retman M., Myronycheva O., Babych A. Effects of complex of microelements and ecological factors on winter wheat productivity // Journal of Ecological Engineering. – 2025. – Vol. 26, No. 9. – P. 341–353. – DOI: <https://doi.org/10.12911/22998993/205415>

Х. Заключні відомості

Керівник юридичної особи

Яцюк Михайло Васильович
к. геогр. н., 11.00.07

Перелік осіб-виконавців

Євченко Олександр Анатолійович

Власенко Олександр Станіславович

Діденко Наталія Олександрівна

(к. с.-г. н., с.д., 06.01.02)

Мельничук Федір Степанович

(к.с.-г.н., старший науковий співробітник, 06.01.11)

Павленко Віталій Вадимович

Поліщук Віталій Васильович

(к. с.-г. н., с.д., 06.01.02)

Поліщук Олексій Сергійович

Ретьман Михайло Сергійович

(к. с.-г. н., с.д., 06.01.11)

Шатковський Андрій Петрович

(д. с.-г. н., професор, член-кор., 06.01.02)

Щербатюк Максим Вячеславович

(06.01.02)

Відповідальний за підготовку облікових документів

Шевченко Анатолій Миколайович

Телефон

380509449308

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна